Прэзентацыя падрыхтавана І. Я. Андрэевай

Адкуль пайшлі назвы нашых гарадоў

Мая Радзіма — Беларусь
4 клас

Образовательная компания «Содействие»

МЭТА: пазнаёміць вучняў з паходжаннем назваў найбольш старажытных беларускіх гарадоў Полацка і Турава.

ЗАДАЧЫ:

— правесці знаёмства вучняў з летапіснымі звесткамі пра найбольш старажытныя беларускія гарады, а таксама з народнымі паданнямі і даследаваннямі вучоных аб паходжанні іх назваў;

— паказаць, якую ролю ў развіцці гарадоў адыгралі рэкі;

— развіваць уменне выдзяляць галоўнае ў вывучаемым матэрыяле, фарміраваць першапачатковае ўяўленне аб сістэмным падыходзе, які ўжываецца пры вывучэнні гісторыі;

— выхоўваць цікавасць да гістарычнага мінулага беларускай зямлі, павагу да нашых продкаў — людзей працавітых, руплівых і таленавітых, якія ўзводзілі гарады, развівалі рамяство і гандаль, клапаціліся, каб багацела і квітнела Бацькаўшчына.

Образовательная компания «Содействие»

Праверка дамашняга задання

Заданне. Злучыце стрэлкамі даты, імёны і назвы.

XI ст.	Леў Сапега	«Руская праўда»
XVI ст.	Яраслаў Мудры	Статут

Яраслаў Мудры

Леў Сапега

Образовательная компания «Содействие»

Ці ведаеце вы?

Пытанне	Да чытання	Пасля чытання
Як называецца самы стара-жытны беларускі горад?	?	
Пад якой датай ён упершы-ню ўпамінаецца ў летапісе?		
Што вам вядома аб пахо-джанні яго назвы?		
Якія яшчэ старажытныя га-рады вы ведаеце?		
Адкуль паходзіць назва на-шага горада?		
Адкуль пайшлі назвы		

Адкуль пайшлі назвы нашых гара

Образовательная компания «Содействие»

Задачы вучоных-даследчыкаў

1. Даведацца пра назву горада.
2. Устанавіць дату яго ўзнікнення.
3. Вызначыць паходжанне назвы горада.
4. Скласці дзённік падарожжа па гарадах Беларусі.

Образовательная компания «Содействие»

Дзённік падарожжа па гарадах Беларусі

Маршрут	Назва горада	Дата ўзнікнення	Паходжанне назвы	Вывады
1	Полацк			
2	Тураў			
3	Мінск			
4	Віцебск			
5	Магілёў			
6	Гомель			
7	Брэст			
8	Гродна			

Образовательная компания «Содействие»

Маршрут навуковай экспедыцыі

Упершыню **Полацк** (летапісны «Полотеск, Полотьск, Полтеск») згадваецца ў «Аповесці мінулых гадоў». Гэты запіс адносіцца да **862 г.** Але гэтая дата, відаць, не вельмі дакладная, бо летапіс пісаўся праз 200—250 гадоў пасля падзей.

Образовательная компания «Содействие»

У IX ст. Полацк размяшчаўся на гарадзішчы (захавалася каля 1 га плошчы гарадзішча) на правым беразе **Палаты** (адсюль і назва — **Полацк**). Хуткаму развіццю Полацка спрыяла яго выгоднае размяшчэнне на гандлёвым шляху «з вараг у грэкі» і «з вараг у арабы».

Образовательная компания «Содействие»

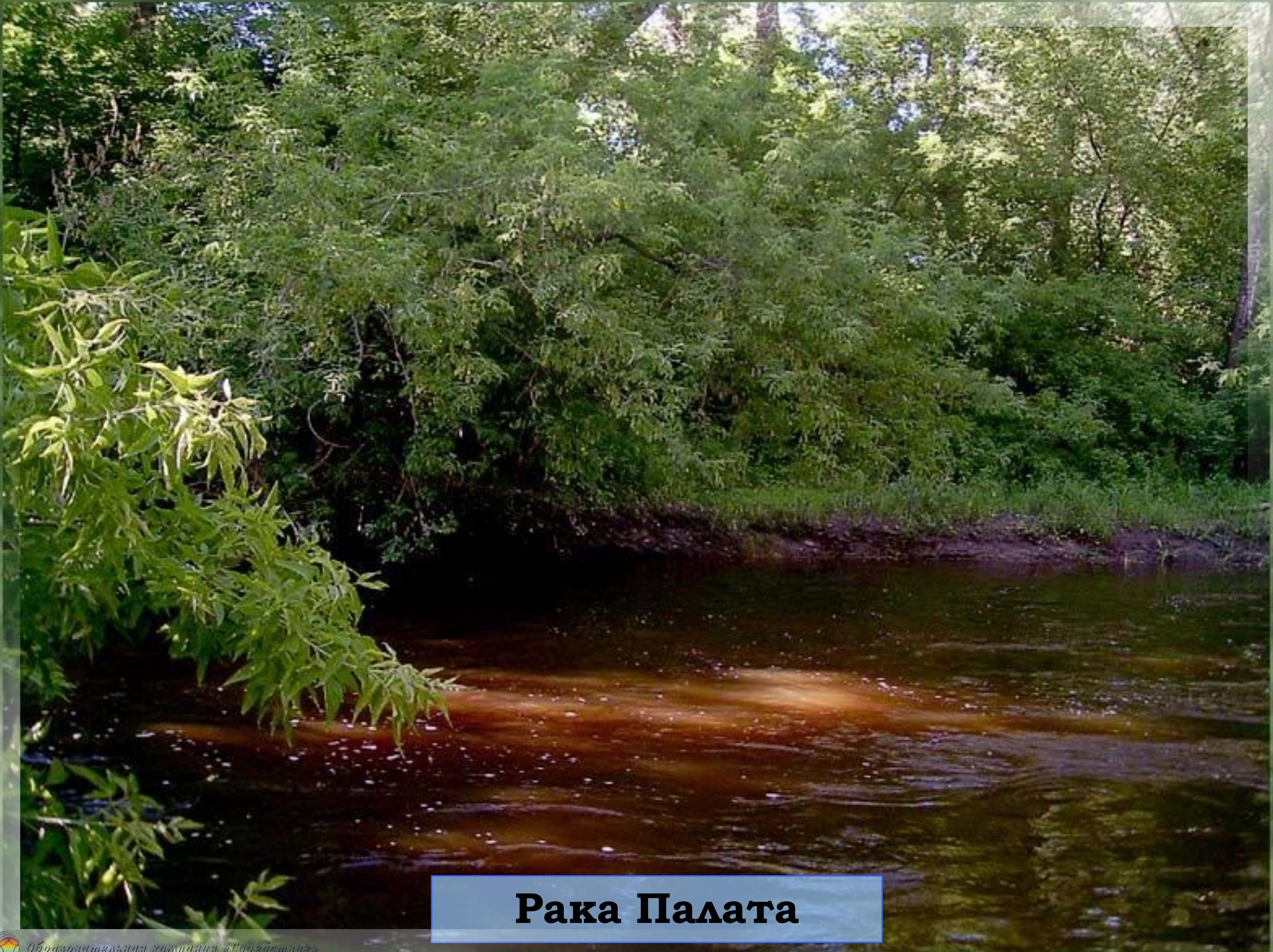

Рака Палата

Образовательная компания «Содействие»

План старажытнага Полацка

Образовательная компания «Содействие»

У XI ст. па загаду князя Усяслава Чарадзея ў Полацку пабудаваны **Сафійскі сабор**.

Образовательная компания «Содействие»

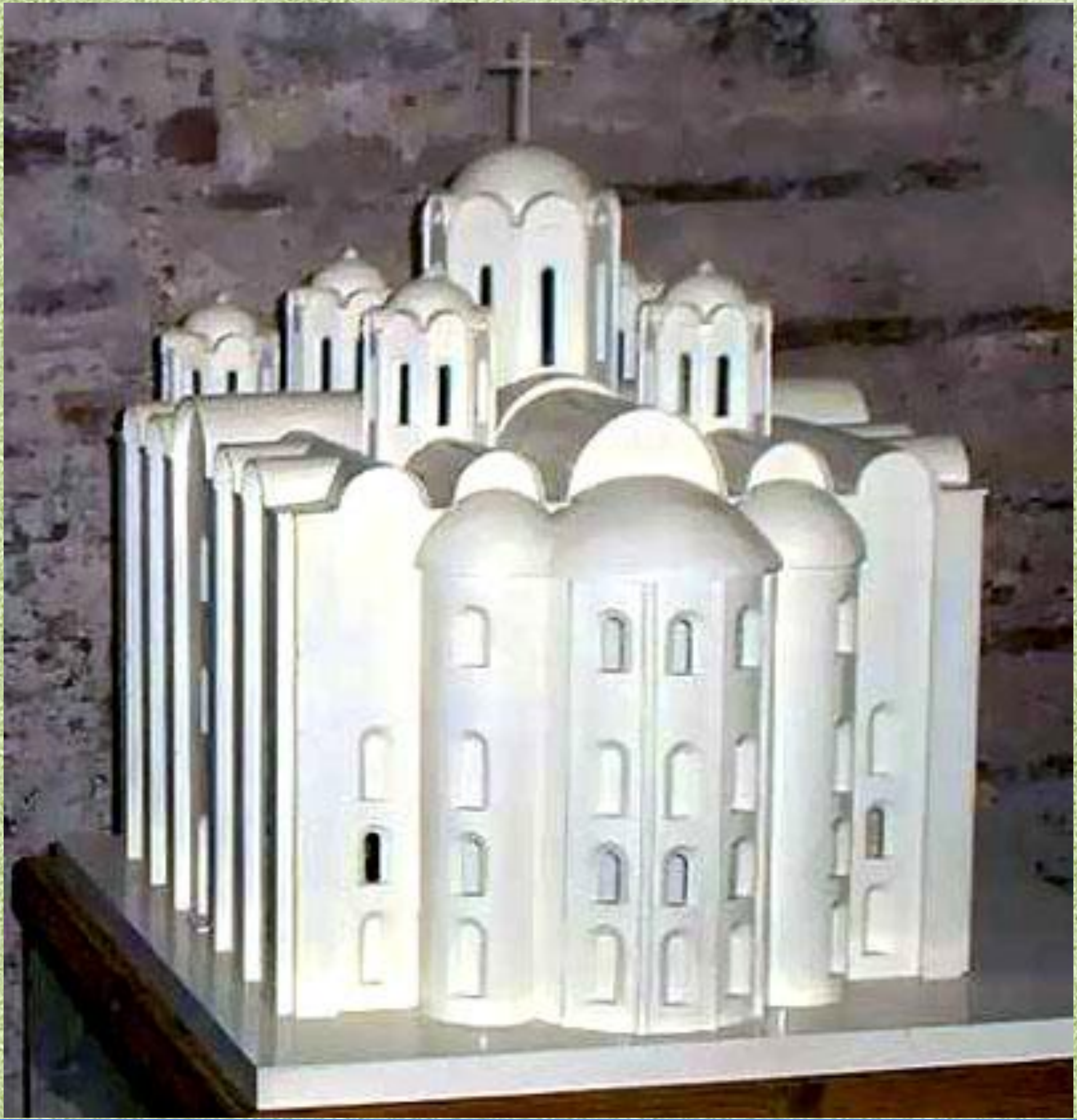

Так ён выглядаў у XI ст. (макет).

Образовательная компания «Содействие»

Спаса-Ефрасіннеўская царква ў Полацку

Образовательная компания «Содействие»

Спаса-Ефрасіннеўскі манастыр

Образовательная компания «Содействие»

Барысаў камень

Образовательная компания «Содействие»

Вядомыя асобы, якімі ганарацца палачане

Ефрасіння Полацкая
(XII ст.)

Францыск Скарына
(1490—1551 гг.)

Образовательная компания «Содействие»

Сімяон Полацкі (1629—1680 гг.)

Образовательная компания «Содействие»

Увесну 2008 г. вучоныя вызначылі, што геаграфічны цэнтр Еўропы знаходзіцца ў Полацку. 31 мая 2008 г. у Полацку быў устаноўлены **памятны знак «Геаграфічны цэнтр Еўропы»**. Зараз кожны, хто пабывае ў Полацку, зможа атрымаць памятны сертыфікат аб тым, што ён пабываў у самым сэрцы Еўропы.

Образовательная компания «Содействие»

Колькасць насельніцтва сучаснага Полацка складае каля 81 тыс. чалавек.

Образовательная компания «Содействие»

Герб Полацка

Образовательная компания «Содействие»

Дзённік падарожжа па гарадах Беларусі

Маршрут	Назва горада	Дата ўзнікнення	Паходжанне назвы	Вывады
		862 г.	рака Палата	
1	Полацк			
2	Тураў			
3	Мінск			
4	Віцебск			
5	Магілёў			
6	Гомель			
7	Брэст			
8	Гродна			

Образовательная компания «Содействие»

Образовательная компания «Содействие»

Горад **Тураў** размешчаны на правым беразе ракі Прыпяць і яе пратокі Струменя. Гэта адзін са старажытнейшых гарадоў Кіеўскай Русі. Першае ўпамінанне аб ім адносіцца да 980 г. у «Аповесці мінулых гадоў»: «Рогволад бе пришед из заморья и имяше свою волость Полотьсце, а Тур Турове, от него же и Туровци прозвашася».

Карта, стар. 5

У X—XIII стст. Тураў быў сталіцай вялікага **Тураўскага княства**. Гэта быў найбагацейшы гандлёвы і рамесны горад.

Образовательная компания «Содействие»

Паляванне на тура

Образовательная компания «Содействие»

Руіны найвялікшага храма на тэрыторыі заходніх зямель старадаўняй Русі. Даўжыня — 29,3 м, шырыня — 17,9 м. Храм разбураны землетрасеннем 3 мая 1230 г. Выяўлены ў 1961 г.

Образовательная компания «Содействие»

Образовательная компания «Содействие»

Макет храма

Образовательная компания «Содействие»

Царква. Каменны крыж

Царква ўсіх святых

Образовательная компания «Содействие»

Помнік Кірыле Тураўскаму

Образовательная компания «Содействие»

Кірыла Тураўскі

Образовательная компания «Содействие»

Прайшлі стагоддзі. Шматлікімі войнамі і пажарамі не раз знікаў старажытны Тураў з твару зямлі і зноў адраджаўся да жыцця. Сучасны Тураў — невялікі гарадок.

Образовательная компания «Содействие»

Герб Турава

Образовательная компания «Содействие»

Дзённік падарожжа па гарадах Беларусі

Маршрут	Назва горада	Дата ўзнікнення 862 г.	Паходжанне назвы рака Палата	Вывады
1	Полацк	980 г.	князь Тур	
2	Тураў			
3	Мінск			
4	Віцебск			
5	Магілёў			
6	Гомель			
7	Брэст			
8	Гродна			

Образовательная компания «Содействие»